

Materiały faktograficzne

Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego powiatu szczecineckiego

DOI: <http://dx.doi.org/10.62875/tk.v4i133.1516>

Tomasz Duda

tomasz.duda@usz.edu.pl

Uniwersytet Szczeciński

Instytut Gospodarki Przestrzennej i Geografii Społeczno-Ekonomicznej

<https://orcid.org/0000-0003-2116-4584>

Abstrakt: Analiza potencjału turystyczno-kulturowego powiatu szczecineckiego jest częścią projektu prowadzonego przez „Turystykę Kulturową” mającego na celu badania i porównanie potencjału poszczególnych mikroregionów w Polsce. Została ona przeprowadzona zgodnie z metodą opracowaną przez Armina Mikosa von Rohrscheidta w 2010 r. w oparciu o bonitację punktową z odpowiednio dobranymi kryteriami odnośnie do poszczególnych form wycieczek kulturowych i grup walorów. Analiza, podobnie jak wszystkie poprzednie, skupia się na potencjalnych celach turystyki kulturowej, zagospodarowaniu turystycznym oraz dostępności badanego obszaru.

Słowa kluczowe: turystyka kulturowa, potencjał turystyczno-kulturowy, Pomorze Zachodnie, powiat szczecinecki

I. Dane dotyczące przebiegu badania

Obszar badań: powiat szczecinecki

Lokalizacja: województwo zachodniopomorskie

Zasięg: mikroregion

Metodologia: metoda oceny potencjału turystyczno-kulturowego mikroregionów zawarta w: Mikos von Rohrscheidt A., 2010, *Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy* (wyd. 2), wyd. KulTour.pl, Poznań

Kwerenda: źródłowa i literatury: kwiecień-lipiec 2024

Zapytania waloryzacyjne w obiektach i wizje lokalne: lipiec-sierpień 2024

Badania terenowe: maj-wrzesień 2024

Prowadzący badania terenowe: Tomasz Duda

Data wypełnienia formularza: grudzień 2024

II. Formularz waloryzacyjny:

Kategoria I: Potencjalne cele turystyki kulturowej

I.A.: zabytki

I.A.a) obiekty sakralne:

Historyczna katedra (12 punktów)

brak

Historyczna bazylika (za pierwsze dwie, punkty tylko wówczas, jeśli nie są katedrami) (6)

brak

Historyczny zespół sakralny dużej wielkości Z (pierwsze dwa) (6)

brak

Mniejszy lub częściowo zachowany historyczny zespół sakralny (pierwsze dwa) (3)

brak

Historyczna znacząca świątynia innych religii ZD (za pierwsze dwie) (6)

brak

Sanktuarium historyczne o znaczeniu międzynarodowym (10)

brak

Sanktuarium historyczne o znaczeniu krajowym lub regionalnym (diecezjalnym) (jedno pierwsze) (6)

brak

Sanktuarium o znaczeniu ponadregionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwa) (7)

brak

Inne sanktuarium tej rangi lub sanktuarium o znaczeniu regionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwa) (3)

brak

Inna historyczna stale dostępna świątynia innych wyznań i religii (4)

Cerkiew Narodzenia Przenajświętszej Bogurodzicy w Białym Borze (4)

Inna świątynia innych wyznań i religii Z (2)

brak

Aktualna siedziba biskupia (6)

brak

Inny obiekt sakralny o znacznych walorach architektonicznych (pierwsze trzy) (4)

XVIII-wieczny kościół ryglowy MB Różańcowej w Ostrowąsach (4)

XVII-wieczny kościół ryglowy św. Wojciecha w Sępolnie Wielkim (4)

XVII-wieczny kościół ryglowy w Stępie (4)

I.A.b) Zamki i pałace:

Monumentalny zamek lub pałac historyczny, miejsce ważnych wydarzeń ZD (za pierwsze trzy) (12)

brak

Monumentalny zamek lub pałac historyczny ZD (za pierwsze trzy) (10)

brak

Zamek lub pałac historyczny, miejsce ważnych wydarzeń ZD (za pierwsze trzy) (5)

Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinku – miejsce spotkań polskich władców z Krzyżakami przed Bitwą pod Grunwaldem (5)

Zamek lub pałac historyczny ZD (za pierwsze trzy) (3)

Pałac w Luboradzy – obecnie hotel (3)

Zamek lub pałac stylizowany D (za pierwsze dwa*) (2)

brak

Dwór lub inna rezydencja, miejsce ważnych wydarzeń ZD (za pierwsze trzy**) (6)

brak

Ruina historycznego zamku, pałacu, grodu D (za pierwsze trzy***) (2)

brak

Ruina historycznego zamku, pałacu, grodu, niedostępna (za pierwsze trzy****) (1)

Ruiny pałacu w Juchowie (1)

XIX-wieczny pałac w Białowąsie (1)

*Ruiny pałacu w Radaczu (1)***I.A.c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne:**

Średniowieczny cenny zespół urbanistyczny z rynkiem i ulicami, zachowany w znacznej części (za pierwsze trzy) (12)

brak

Inny cenny zespół urbanistyczny na przynajmniej krajową skalę (10)

brak

Historyczny zespół urbanistyczny z rynkiem, zachowany we fragmentach (pierwsze dwa) (3)

Historyczny zespół urbanistyczny Szczecinka, z rynkiem, zabudowaniami ratusza, młyna i częściowo XIX-wiecznych kamienic miejskich (3)

Budynek o znacznych walorach architektonicznych, miejsce ważnych wydarzeń ZD (pierwsze trzy) (6)

brak

Budynek o znacznych walorach architektonicznych, miejsce ważnych wydarzeń Z (pierwsze dwa**) (3)

brak

Budynek o znacznych walorach architektonicznych ZD (pierwsze trzy**) (4)

brak

Budynek – miejsce ważnych wydarzeń ZD (pierwsze dwa***) (4)

brak

Budynek o znacznych walorach architektonicznych Z (pierwsze trzy****) (3)

brak

Budynek, miejsca ważnych wydarzeń Z (pierwsze dwa*****) (1)

brak

Historyczne fortyfikacje miejskie zachowane w znacznej części ZD (4)

brak

Znaczne fragmenty historycznych fortyfikacji miejskich (2)

brak

Ruiny fortyfikacji miejskich (1)

brak

Zachowane w znacznej części zespoły zabytkowe związane z dziejami innych niż polska grup etnicznych (za pierwsze dwa zespoły) (7)

brak

Pojedyncze zabytki związane z dziejami innych grup etnicznych ZD (za pierwsze dwa*) (4)

brak

Częściowo zniszczone lub niedostępne obiekty związane z innymi grupami etnicznymi (pierwsze dwa) (1)

Willa Guderiana – miejsce pobytu generalicji wojsk radzieckich w Bornem Sulinowie (1)

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu międzynarodowym ZD (pierwszy) (10)

brak

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu krajowym ZD (pierwsze dwa*) (7)

brak

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu regionalnym ZD (do trzech****) (3)

Zespół obiektów kolejowych wraz z zabudowaniami stacji oraz mostem kratownicowym w Szczecinku (3)

Historyczna, funkcjonująca stale linia kolejowa lub żegluga (tylko za przystanek początkowy lub końcowy danej linii) (6)

brak

Historyczna, funkcjonująca sezonowo lub nieregularnie linia kolejowa lub żegluga (lub przystanki pośrednie linii stałej) (za pierwszy przystanek**) (4)

brak

I.A.d) Obiekty militarne:

Zespół forteczny o bardzo dużym znaczeniu militarnym, zachowany w znacznej części ZD (10)

Zespół zabudowy Bornego Sulinowa – wraz z zabudową mieszkalną, umocnieniami, schronami i pozycjami wojskowymi (10)

Zespół forteczny o mniejszym znaczeniu lub zachowany w mniejszej części* ZD (4)

brak

Zespół forteczny o mniejszym znaczeniu dostępny sezonowo lub w mniejszej części** (2)

brak

Pojedyncze zachowane obiekty forteczne ZD (za pierwsze dwa***) (2)

Zespół schronów i umocnień – Grupa Warowna Śmiadowska Góra (2)

Pojedyncze obiekty forteczne dostępne częściowo, ruiny fortec (pierwsze dwie****) (1)

brak

Zachowana w dużej części, dostępna linia umocnień, ważna strategicznie (pierwsze dwie) (4)

Zespół umocnień, schronów, transzei i pozostałych obiektów Pozycji Pomorskiej, tzw. Wału Pomorskiego (4)

Zachowana w niewielkiej części, dostępna linia umocnień* (2)

brak

Pojedyncze dostępne fragmenty umocnień (pierwsze dwa)** (1)

Zespół schronów B-werk – Szczecinek (1)

Zespół schronów – Drzonowo (1)

Dodatkowe punkty za obiekty dziedzictwa kulturowego:

Obiekt Dziedzictwa Kulturowego o znaczeniu międzynarodowym ZD: UNESCO (dodatkowo 30)

brak

Obiekt będący na polskiej liście Pomników Historii ZD (dodatkowo, jeśli nie znajduje się on na liście UNESCO) (15)

brak

Przy braku ogólnej dostępności obiektów z tej grupy punkty są odejmowane, pozostawia się tylko 1/3 punktów przyznanych za dany obiekt, jeśli inaczej nie wskazano

brak

Dodatkowe punkty za wszystkie miejsca lub obiekty wpisanych powyżej klas:

Za stałych przewodników miejskich, oprowadzających po obiektach lub przewodników obiektowych w języku polskim (za pierwsze pięć) (2)

Przewodnicy obiektowi (narracyjni) na terenie Bornego Sulinowa (2)

Przewodnicy obiektowi na terenie Grupy Warownej Śmiadowska Góra (2)

Przewodnicy obiektowi (narracyjni) na terenie Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinku (2)

Za minimum dwa języki obce w ofercie przewodników (w pierwszych pięciu obiektach) (1)

Borne Sulinowo – język niemiecki i rosyjski (1)

Kłomino – język niemiecki i rosyjski (1)

Szczecinek – Zamek Księżąt Pomorskich – język niemiecki i angielski (1)

Za możliwość zamówienia przewodnika obiektowego** (pierwsze pięć) (1)

brak

Za minimum dwa języki obce w ofercie przewodników (w pierwszych pięciu) (1)

brak

Przewodniki elektroniczne po miejscu lub obiekcie (za pierwsze trzy) (1)

brak

Mikroeventy oferowane podczas każdego zwiedzania grupowego miejsca lub obiektu (pierwsze dwa) (2)

Musztra wojskowa podczas zwiedzania narracyjnego Bornego Sulinowa (2)

Mikroeventy dostępne na zamówienie grupowe podczas zwiedzania miejsca lub obiektu (za pierwsze dwa) (1)

Porwanie przez radzieckich oficerów podczas zwiedzania Bornego Sulinowa (1)

Wersje obcojęzyczne przewodników elektronicznych (przynajmniej dwie wersje obcojęzyczne, w pierwszych trzech obiektach) (1)

brak

Własny materiał informacyjny w obiekcie, jak publikacje monograficzne, albumy (za pierwsze trzy obiekty) (1)

Materiały dotyczące Wału Pomorskiego na terenie Szczecinka i Bornego Sulinowa (1)

Materiały informacyjne Szlaku Gryfitów – Zamek Księżąt Pomorskich, Szczecinek (1)

Własny materiał informacyjny w językach obcych (przynajmniej dwóch) w pierwszych trzech obiektach (1)

Materiały informacyjne Szlaku Gryfitów – Zamek Księżąt Pomorskich, Szczecinek (1)

Za bardzo dobry (2) lub dobry (1) stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów (element uznaniowy) można doliczyć w sumie od 1 do 2 punktów dla całego regionu

brak

I.B. Miejsca historyczne lub znaczące:

I.B.a) Budowle historyczne i monumenty:

Monumenty (pomniki) o znaczeniu międzynarodowym (każdy) (8)

Pomnik Tarasa Szewczenki w Białym Borze – miejsce kulturowe ludności ukraińskiej (8)

Monumenty (pomniki) o znaczeniu krajowym (do trzech*) (6)

brak

Monumenty (pomniki) o znaczeniu regionalnym (do trzech**) (2)

Pomnik – czołg, upamiętniający miejsce osady wojskowej Gross Born – Borne Sulinowo (2)

Pomniki na cmentarzu radzieckim w Bornem Sulinowie (2)

Pomniki lub obiekty małej architektury o znaczeniu lokalnym (do trzech***) (1)

brak

Miejsca historyczne o międzynarodowym znaczeniu (do trzech) (8)

Miejsce dawnego obozu Oflag II D Gross Born (8)

Dawna miasto oficerskie Armii Radzieckiej – Borne-Sulinowo-Kłomino (8)

Miejsca historyczne o znaczeniu krajowym (do trzech) (4)

brak

Miejsca historyczne o znaczeniu regionalnym (do trzech**) (2)

brak

Miejsca związane z akcją utworów literackich o międzynarodowym znaczeniu (za pierwsze trzy) (3)

brak

Miejsca związane z akcją utworów literackich o krajowym znaczeniu (za pierwsze trzy) (2)

brak

Miejsca związane z biografią osób o międzynarodowym znaczeniu (pierwsze trzy) (3)

brak

Miejsca związane z biografią osób o krajowym znaczeniu (do trzech) ZD (2)

Miejsce twórczości Jerzego Nowosielskiego – Biały Bór (2)

Miejsca związane z biografią osób o krajowym znaczeniu, niedostępne lub częściowo zachowane (za pierwsze dwa*) (1)

brak

Miejsca związane z biografią osób o regionalnym znaczeniu (pierwsze dwa) (1)

brak

Miejsca związane z biografią osób innej narodowości, ważnych w skali krajowej dla tych narodowości (za pierwsze dwa) (2)

brak

I.B.b) Cmentarze historyczne:

Nekropolia zbiorowa władców Polski (8)

brak

Nekropolia zbiorowa innych znanych w kraju osobistości (do trzech) (5)

brak

Nekropolia zbiorowa znanych osobistości w skali regionu (do trzech) (2)

brak

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali międzynarodowej (6)

brak

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali kraju (do trzech) (2)

brak

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali regionu (do trzech) (1)

brak

Za każdy cmentarz zabytkowy lub inną nekropolię o znacznie ograniczonej dostępności – odejmuje się połowę przyznanych punktów

I.B.c) Budowle współczesne:

Budowle współczesne o bardzo wysokiej wartości architektonicznej D (do dwóch) (5)

Cerkiew Narodzenia Przenajświętszej Bogurodzicy w Białym Borze (5)

Budowle współczesne o bardzo wysokiej wartości architektonicznej ND (do dwóch*) (2)

brak

Budowle współczesne o wysokiej wartości architektonicznej (do trzech**) (1)

brak

I.C. Pojedyncze dzieła sztuki:

Pojedyncze obiekty sztuki historycznej o znaczeniu międzynarodowym (10)

brak

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu krajowym (do trzech) (5)

brak

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu regionalnym (do trzech*) (3)

Rzeźbiony ołtarz więzienny z obozu Gross Born – Borne Sulinowo (3)

Gotycki ołtarz w kościele w Łubowie (3)

Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu międzynarodowym (9)
brak

Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu krajowym (do trzech*) (5)

Malarstwo sakralne Jerzego Nowosielskiego – cerkiew w Białym Borze (5)

Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu regionalnym (do trzech**) (2)

Kalwaria Szczecinecka (2)

I.D. Muzea i wystawy (w tym skanseny, galerie, muzea techniki):

Muzea o znaczeniu międzynarodowym (10)

brak

Muzea o znaczeniu krajowym (do trzech) (8)

brak

Muzea o znaczeniu regionalnym (do trzech) (5)

Muzeum Regionalne – Zamek Książąt Pomorskich – Szczecinek (5)

Muzeum Historii Militarnej – Borne Sulinowo (5)

Muzea o znaczeniu lokalnym (do trzech***) (2)

brak

Muzea typu skansenowskiego duże o przynajmniej regionalnym zasięgu (10)

brak

Inne muzea typu skansenowskiego (za pierwsze dwa) (6)

brak

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu krajowym (w sumie za pierwsze trzy) (4)

brak

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu regionalnym* (w sumie za pierwsze trzy) (2)

brak

Organizacja Nocy Muzeów w regionie na dużą skalę (ponad 10 placówek) (4)

brak

Organizacja Nocy Muzeów w regionie na mniejszą skalę* (3-9 placówek) (2)

brak

Lokalne Izby Pamięci, ogólnodostępne prywatne kolekcje pamiątek (do trzech****) (1)

brak

Samodzielne prezentacje multimedialne (pierwsze dwie) (4)

brak

Przy wszystkich uwzględnionych powyżej muzeach i ekspozycjach **dodatkowe** punkty za:

Ekspozycje i prezentacje multimedialne (do dwóch) (2)

brak

Wersje obcojęzyczne ekspozycji i prezentacji multimedialnych (do dwóch) (1)

brak

Ekspozycje i prezentacje albo samodzielne placówki muzealne związane tematycznie z innymi grupami narodowymi lub etnicznymi, dziejami innych państw lub narodów (za pierwsze dwie z objaśnieniami w innym języku) (3)

brak

Przewodniki elektroniczne (1)

brak

Wersje obcojęzyczne przewodników elektronicznych (do dwóch języków za każdy) (1)

brak

Przewodnicy obiektowi stali (2)

brak

Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie** (1)

Muzeum Historii Militarnej – Borne Sulinowo(1)

Muzeum Regionalne – Szczecinek (1)

Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie w przynajmniej dwóch językach obcych (w braku stałych), za każdy język do trzech (1)

brak

Mikroeventy oferowane podczas każdego zwiedzania grupowego muzeum (pierwsze dwa) (2)

brak

Mikroeventy dostępne na zamówienie grupowe podczas zwiedzania muzeum (za pierwsze dwa) (1)

brak

Własny materiał informacyjny, wydany nie dawniej niż przed pięciu laty (1)

brak

Wersje obcojęzyczne własnych materiałów informacyjnych (min. dwie wersje) (1)

brak

Sklep muzealny otwarty w godzinach pracy muzeum (1)

brak

Przy muzeach o znaczeniu **krajowym** dodatkowe punkty za:

Opis zbiorów w językach obcych (1)

brak

Pojedyncze eksponaty (kolekcje) o znaczeniu międzynarodowym (do dwóch) (2)

brak

Przy muzeach **regionalnych i lokalnych** punkty dodatkowe za:

Stałe godziny otwarcia (1)

Muzeum regionalne – Szczecinek (1)

Muzeum Historii Militarnej – Borne Sulinowo (1)

Pojedyncze eksponaty lub kolekcje o znaczeniu międzynarodowym (do dwóch w sumie) (2)

brak

Pojedyncze eksponaty o znaczeniu krajowym (najwyżej jeden) (1)

brak

Każdą wystawę tematyczną stałą powyżej czterech (do dwóch w sumie) (1)

brak

Własny materiał informacyjny, opracowania mniejsze (broшуry, foldery) (1)

Muzeum Regionalne – Szczecinek (1)

I.E. Eventy kulturowe

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu międzynarodowym (7)

brak

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu krajowym (do dwóch) (6)

brak

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)

brak

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu międzynarodowym (7)

Międzynarodowy Złot Pojazdów Militarnych – Gąsienice i Podkowy – Borne Sulinowo (7)

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu krajowym (do trzech) (6)

brak

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym (do trzech) (4)

brak

Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu międzynarodowym (7)

brak

Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu krajowym (do dwóch) (6)

brak

Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)

Inscenizacje walk o Wał Pomorski – Góra Śmiadowska, Borne Sulinowo, Kłomino (4)

Rzadsze eventy kultury wysokiej lub masowej o znaczeniu międzynarodowym (jeden) (4)

brak

Regularne działanie na terenie regionu grup inscenizacji historycznej (za pierwsze dwie) (5)

Grupa rekonstrukcyjna – Borne Sulinowo (5)

Dodatkowy punkt przyznaje się za każdy dzień trwania danego eventu kultury masowej ponad 4 dni (jednak nie więcej niż 3 punkty w sumie)

brak

I.F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe

Z ofertą turystyczną (do dwóch) (2)

brak

Z ofertą kulturową (do dwóch) (2)

brak

Mikroeventy oferowane podczas każdego zwiedzania grupowego zakładu (pierwsze dwa) (2)

brak

Mikroeventy dostępne na zamówienie grupowe podczas zwiedzania zakładu (pierwsze dwa) (1)

brak

Dodatkowo za obsługę w językach obcych (minimum dwa języki obce) (za każdą ofertę) (1)

brak

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:

ZOO, akwaria, parki dzikich zwierząt, inne duże obiekty zoologiczne (do trzech) (4)

brak

Park Narodowy z Muzeum Przyrodniczym na terenie regionu (8)

brak

Park Krajobrazowy na terenie regionu (do trzech) (2)

Drawski Park Krajobrazowy (2)

Rezerwat przyrody na terenie regionu (poza parkami narodowymi i krajobrazowymi) (do trzech) (1)

Rezerwat Diabelskie Pustacie – Wrzosowiska Kłomińskie (1)

Rezerwat Bagno Ciemino (1)

Ogród Botaniczny, palmiarnia, arboretum (za pierwsze dwa) (4)

brak

Ogród przy rezydencji, park kultywowany (za pierwsze dwa) (2)

brak

Park miejski duży kultywowany (pow. 4 ha) z obiektami sztuki (pierwsze dwa) (2)

brak

Park miejski duży, kultywowany bez obiektów sztuki* (pierwsze dwa) (1)

Park nad jeziorem Trzesiecko – Szczecinek (1)

Park miejski mniejszy (pow. 1-4 ha) z obiektami sztuki** (za pierwszy) (1)

brak

I.H. Szlaki kulturowe:

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne lub realne szlaki turystyczne o znaczeniu międzynarodowym (8)

Szlak Gryfitów – Szczecinek (8)

Przebiegający przez region lub jego miejscowości materialne lub realne szlaki o znaczeniu krajowym (za pierwsze trzy) (6)

brak

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne lub realne szlaki o znaczeniu regionalnym (za pierwsze dwa) (3)

brak

Materialne lub realne szlaki turystyczne w regionie (własne) (za pierwsze trzy) (3)

Szlak Szwajcarii Połczyńskiej (3)

Szlak rowerowy – „Zaczarowane Pejzaże” (3)

Szlak „Polodowcowa Kraina Drawy i Dębicy” (3)

Materialne lub realne szlaki lub trasy w poszczególnych miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (3)

brak

Wirtualne szlaki turystyczne przebiegające przez teren regionu (za pierwsze trzy) (2)

brak

Wirtualne trasy tematyczne w miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (1)

brak

Podziemne trasy turystyczne stale dostępne na terenie regionu (7)

Grupa Warowna – Śmiadowska Góra (7)

Grupa Warowna B-Werk – Szczecinek (7)

Regularna oferta objazdu turystycznego z przewodnikiem (za pierwsze dwie trasy) (3)

brak

Oferta objazdu turystycznego z przewodnikiem na zamówienie (za pierwsze dwie trasy) (1)

brak

Dodatkowe wersje językowe objazdu z przewodnikiem (za pierwsze dwie) (1)

brak

Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej:

II.A. Informacja turystyczna:

Informacja turystyczna na miejscu, regularnie czynna (2)

Centrum Informacji Turystycznej – Szczecinek (2)

Informacja turystyczna – Borne Sulinowo (2)

Informacja w językach obcych (za każdy język do trzech) (1)

CIT Szczecinek – j. niemiecki, j. angielski (2)

IT Borne Sulinowo – j. niemiecki, j. rosyjski (2)

Przewodnicy miejscy lub terenowi na zamówienie (3)

Szczecinek, Borne Sulinowo (3)

Przewodnicy miejscy lub terenowi (za każdy język do czterech) (1)

brak

Aktualny własny materiał informacyjny wysokiej jakości na temat regionu lub jego miejscowości (ogólnie) (2)

Materiał Informacyjny dotyczący Wału Pomorskiego (2)

Wersje obcojęzyczne materiału informacyjnego wysokiej jakości (każdy język do trzech) (1)

brak

Pozostały aktualny materiał informacyjny* (1)

brak

Wersje obcojęzyczne pozostałego materiału informacyjnego (od dwóch języków) (1)

Materiały Informacyjne dotyczące Wału Pomorskiego – j. niemiecki, j. angielski (1)

II.B. Infrastruktura turystyczna

Hotele 5, 4, 3, 2, 1-gwiazdkowe, hostele, schroniska, kwatery zorganizowane (za pierwsze dwa obiekty w każdej kategorii) (2)

*Hotel Panorama Szczecinek *** (2)*

*Hotel Quattro Szczecinek *** (2)*

*Hotel Pojezierze Szczecinek ** (2)*

Schronisko Młodzieżowe PTSM Borne Sulinowo (2)

Apartamenty U Ani Borne Sulinowo (2)

Camping Borne Sulinowo (2)

Istniejąca oferta pakietowa hoteli z usługami turystycznymi (za pierwsze dwie oferty w różnych klasach) (1)

brak

Restauracje z autentyczną kuchnią regionalną (za pierwszy obiekt) (3)

Restauracja „Sasza” – kuchnia regionalna – rosyjska (3)

Restauracje z autentyczną krajową kuchnią tradycyjną (za pierwszy inny obiekt) (2)

brak

Inne restauracje (za pierwszy obiekt) (1)

Restauracja Strefa Smaku – Szczecinek (1)

Dodatkowe punkty za historyczne wnętrza restauracji (za pierwsze dwa obiekty) (1)

brak

Dodatkowe punkty za ofertę kulturową w restauracji (za pierwsze dwa obiekty) (1)

brak

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22.00 (za pierwszą) (1)

brak

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 24.00 (za pierwszą) (1)

brak

Bistra, bary (za pierwszy obiekt) (1)

Szczecinek (1)

Możliwość wynajęcia na miejscu autokaru, minibusa, samochodu (za pierwsze dwie oferty) (2)

Szczecinek (2)

Borne Sulinowo (2)

II.C. Infrastruktura komunikacyjna:

Lotnisko z połączeniami międzynarodowymi w odległości mniej niż 50 km od centrum regionu (1 godzina na dotarcie) (4)

brak

Lotnisko z połączeniami krajowymi* w odległości mniejszej niż 50 km od centrum regionu (3)

brak

Duży dworzec kolejowy na miejscu (za pierwszy) (3)

brak

Inny* dworzec kolejowy na miejscu (za pierwszy) (2)

Szczecinek (2)

Dworzec autobusowy na miejscu (za pierwszy) (2)

DA Szczecinek (2)

Przystanek autobusowy* na miejscu (za pierwszy) (1)

Borne Sulinowo (1)

Biały Bór (-)

Port pasażerski morski na miejscu (za pierwszy) (3)

brak

Czynna przystań* pasażerska morska lub rzeczna (za pierwszą) (1)

brak

Autostrada lub droga szybkiego ruchu w odległości mniej niż 20 km (za pierwsze dwie) (4)

S11 (4)

Droga ekspresowa lub droga główna krajowa w odległości mniej niż 10 km (za pierwsze dwie) *DK20 (2)*

DK11 (2)

Inne połączenia* bez utrudnień dla autokarów (za pierwsze dwa) (1)

DK25 (1)

Obecność komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej (2)

Komunikacja miejska – Szczecinek (2)

Kursy nocne komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej (1)

brak

Całodobowa oferta taxi na miejscu (1)

Taxi Szczecinek (1)

Stała oferta powozów, bryczek i inna retro (za pierwszą ofertę) (3)

brak

Oferta powozów, bryczek i inna retro na zamówienie (za pierwszą ofertę*) (1)

brak

II.D. Promocja turystyczna:

Samodzielny udział regionu lub wchodzących w jego skład miejscowości, gmin lub obiektów w światowych prestiżowych targach turystycznych (za każde stoisko w roku do trzech) (3)

Borne Sulinowo – ITB Berlin (3)

Samodzielny udział regionu lub innych podmiotów (jak wyżej) w krajowych targach turystycznych* (za każde stoisko do trzech) (2)

Borne Sulinowo – Piknik nad Odrą (2)

Wał Pomorski – Szczecinek – Piknik nad Odrą (2)

Wydawanie regularnych publikacji o charakterze promocyjnym (za pierwsze dwa w ostatnim roku) (1)

brak

Zorganizowanie podróży/wizyty medialnej w ostatnich dwóch latach (2)

brak

Zorganizowanie konferencji naukowej lub popularyzującej związanej z turystyką w ciągu ostatniego roku (1)
brak

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego

III. Instytucje kultury:

Teatr stały (pierwszy obiekt) (3)

Scena teatralna w Szczecinku (3)

Filharmonia na miejscu (3)

brak

Stała oferta koncertów muzycznych* (za pierwszą ofertę) (2)

brak

Sezonowa oferta teatralna lub muzyczna** (za pierwsze dwie) (1)

brak

Opera na miejscu (2)

brak

Teatr muzyczny (operetka, rewia lub musical) na miejscu (za pierwszą ofertę) (2)

brak

Kino stałe (za pierwszy obiekt) (2)

Kino Wolność – Szczecinek (2)

III.B. Atrakcje krajobrazowe

Góry ze znakowanymi szlakami turystycznymi na terenie regionu (2)

Góra Krajoznawców – najwyższy szczyt województwa zachodniopomorskiego (2)

Jeziora zdadne do kąpiel, dostępne ze szlakami pieszymi/rowerowymi (pierwszy akwen) (2)

Jezioro Trzesiecko (2)

Brzeg morski na terenie regionu (3)

brak

Pomniki przyrody (za pierwsze dwa) (1)

Grupa buków w Grąbczynie (1)

Pomnikowa grusza – drugie najgrubsze drzewo tego gatunku w Polsce (1)

Wieża (punkty) widokowe stale dostępne (za pierwsze dwie) (1)

Wieża widokowa nad jeziorem Trzesiecko (1)

Wieża widokowa – Biały Bór (1)

Możliwość zamówienia lotu turystycznego nad regionem lub miejscowością (za pierwszą) (3)

brak

III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna:

Baseny kryte ogólnodostępne (za pierwszy obiekt) (2)

Aqua-Tur - Szczecinek (2)

Baseny otwarte ogólnodostępne (za pierwszy obiekt przy braku basenu krytego) (1)

brak

Plaże morskie ogólnodostępne, plaże jeziorne rzeczne (za pierwszy obiekt) (2)

Plaża nad jeziorem Trzesiecko – Szczecinek (2)

Stała oferta kursów językowych ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (2)

Szkoła Języków Obcych „Come and Speak” Szczecinek (2)

Sezonowa* oferta kursów językowych ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (1)

brak

Stałe centra sportowe z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (2)

Ośrodek Sportu i Rekreacji – Szczecinek (2)

Sezonowe* centra sportowe z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (1)

brak

Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt) (1)

Stadion OSiR w Szczecinku (1)

Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (jeździeckie, lotnicze, inne) (pierwsze dwa) (1)

LKJ Hubertus – Biały Bór (1)

Lodowiska ogólnodostępne stałe (za pierwszy obiekt) (2)

brak

Lodowiska sezonowe* (za pierwszy obiekt) (1)

brak

Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturową

IV.A. Instytucje w regionie:

Obecność uniwersytetu w regionie (za pierwszy) (4)

brak

Obecność innej uczelni wyższej w regionie (za pierwsze dwie) (2)

Spoleczna Akademia Nauk w Szczecinku (2)

Wyższa Szkoła Kupiecka w Szczecinku (2)

Obecność siedziby władz państwowych (5)

brak

Obecność siedziby władz wojewódzkich (2)

brak

IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie

Oficjalne kurorty (za pierwsze trzy miejscowości) (4)

brak

Sanatoria i ogólnodostępne ośrodki rehabilitacji (punkty za pierwsze dwa obiekty) (2)

brak

IV.C. Oferta turystyki biznesowej w regionie

Regularne organizowanie imprez targowych o przynajmniej krajowym zasięgu (2)

brak

Obecność krajowych central wielkich firm w regionie (za pierwsze trzy) (2)

brak

Całoroczne centra konferencyjne (za pierwszy obiekt) (3)

Ośrodek Konferencyjny – Zamek w Szczecinku (3)

IV.D. Oferta shoppingu w regionie

Galeria zakupów o znaczeniu regionalnym (za pierwszy obiekt) (4) za jeden następny (2)

Galeria HOSSO (4)

Centrum Handlowe Aura Park (2)

Autoryzowany punkt sprzedaży specyficznych produktów regionalnych z patentem europejskim (za pierwszy obiekt) (2)

brak

Autoryzowany punkt sprzedaży specyficznych produktów regionalnych znanych na skalę krajową (za pierwszy obiekt) (1)

brak

Deptak handlowy (za pierwszy) (2)

brak

IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów

Istnienie zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości (pierwsze cztery) (1)

Związek partnerskich miast: Szczecinek – Bergen op Zoom (Holandia) (1)

Związek partnerskich miast: Szczecinek – Söderhamn (Szwecja) (1)

Związek partnerskich miast: Borne Sulnowo – Anklam (Niemcy) (1)

Związek partnerskich miast: Biały Bór – Passewalk (Niemcy) (1)

Podsumowanie:

kategoria I: 182

kategoria II: 59

kategoria III: 23

kategoria IV: 17

Łącznie: 281

Tabela 1. Zestawienie punktacji dla powiatu szczecineckiego w zakresie turystyki kulturowej

Kategoria	Podkategoria	Liczba uzyskanych punktów	Maksymalna liczba punktów
I. Potencjalne cele turystyki kulturowej	I.A. Zabytki	67	473
	I.A. a) Obiekty sakralne	16	122
	I.A. b) Zamki i pałace	11	108
	I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne	7	140
	I.A. d) Obiekty militarne	18	18
	Dodatkowe punkty w kategorii I.A.	15	
	I.B. Miejsca historyczne lub znaczące	35	168
	I.B. a) Budowle historyczne i monumenty	30	102
	I.B. b) Cmentarze historyczne	0	56
	I.B. c) Budowle współczesne	5	10
	I.C. Pojedyncze dzieła sztuki	13	72
	I.D. Muzea i wystawy	15	205
	I.E. Eventy kulturowe	16	150
	I.F. Zakłady przemysłowe z ofertą turystyczną	0	16
	I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza	5	53
	I.H. Szlaki kulturowe	31	106
	<i>RAZEM za kategorię I</i>	182	1 243
II. Elementy obsługi turystycznej	II.A. Informacja turystyczna	14	17
	II.B. Infrastruktura turystyczna	21	51
	II.C. Infrastruktura komunikacyjna	17	32
	II.D. Promocja turystyczna	7	20

	<i>RAZEM za kategorię II</i>	59	120
III. Pozostała oferta czasu wolnego	III.A. Instytucje kultury	5	12
	III.B. Atrakcje krajobrazowe	8	14
	III.C. Oferta sportowa, rekreacyjna i edukacyjna	10	13
	<i>RAZEM za kategorię III</i>	23	39
IV. Inne czynniki wspierające turystykę kulturową	IV.A. Instytucje w regionie	4	15
	IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej	0	16
	IV.C. Oferta turystyki biznesowej	3	11
	IV.D. Oferta shoppingu	6	11
	IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów	4	4
	<i>RAZEM za kategorię IV</i>	17	57
SUMA (WSZYSTKIE KATEGORIE)		281	1 453

III. Ocena mikroregionu z punktu widzenia turystyki kulturowej

Powiat szczecinecki to z wielu względów jeden z najatrakcyjniejszych regionów Pomorza Zachodniego. Położony w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego jest drugim (po gryfińskim) największym powiatem regionu i charakteryzuje się unikalnym połączeniem bogatego dziedzictwa historyczno-kulturowego oraz zróżnicowanego środowiska naturalnego. Te cechy czynią go istotnym punktem na mapie turystycznej Polski północnej, oferującym szerokie możliwości zarówno dla miłośników historii, jak i entuzjastów aktywnego wypoczynku. Obejmuje on sześć gmin: Barwice, Biały Bór, Borne Sulinowo, Grzmiąca, Szczecinek (gmina wiejska) i Szczecinek (gmina miejska). Region leży na pograniczu Pojezierza Szczecineckiego i Pojezierza Drawskiego, dlatego często nazywany jest „skarbem ukrytym wśród jezior”.

Silnie urozmaicony krajobraz, liczne malownicze jeziora i gęsta sieć rzeczna to elementy wyróżniające powiat na tle pozostałych regionów Pomorza. Ostatnie zlodowacenie pozostawiło tutaj wyraźny w terenie pas wzniesień moreny czołowej, którego kulminacje należą do najwyższych w całym województwie. W okolicach Sępólna Wielkiego znajduje się najwyższe wzniesienie Pomorza Zachodniego – Góra Krajoznawców o wysokości 245 m n.p.m. Dodatkowym walorem krajobrazu są liczne jeziora. Większość z nich, jak np. Wielimie, Trzesiecko, Wierzchowo czy Pile, wykorzystywane są turystycznie. Podobnie rzecz ma się z rzekami – turystyka kajakowa rozwinęła się np. na Pilawie, rzece wzdłuż której miłośnicy tej formy aktywności

spotykają się z miłośnikami dziedzictwa militarnego, pozostałości z czasów II wojny światowej.

Mimo że historia regionu sięga czasów bardzo dawnych, a sam Szczecinek stanowił ważne miejsce na geopolitycznej mapie Księstwa Pomorskiego, to „pamiątki” z czasów ostatniej wojny są najbardziej charakterystycznym elementem krajobrazu kulturowego powiatu. Borne Sulinowo jeszcze do lat 90. XX wieku nie istniało na oficjalnych mapach, a w pobliskim Kłominie do dziś „straszą” pozostałości dawnego miasta garnizonowego – obecnie miasta-widma. Dzięki lokalnym inicjatywom można jednak zobaczyć, jak wyglądało życie w radzieckiej enklawie, niedostępnej większości mieszkańców regionu. Do dziedzictwa militarnego należą też: system umocnień, bunkrów i betonowych schronów związanych z walkami o przełamanie Wału Pomorskiego – wszystko udostępnione do narracyjnego zwiedzania.

Szczecinek stanowi ponadto ważne miejsce na powołanym w ostatnich latach szlaku kulturowo-turystycznym Pomorza Zachodniego, Szlaku Gryfitów. Miasto, które zostało założone w XIV wieku przez książąt pomorskich, stało się jedną z najważniejszych siedzib władców księstwa. To tutaj zachował się jeden z zaledwie kilku zamków książęcych, który przez długi czas swojej historii pełnił funkcje ochronne dla szlaku solnego z Kołobrzegu do Wielkopolski. Od XVII wieku był częścią tzw. wdowiej oprawy książęcej, gdzie przebywały wdowy po władcach z dynastii Gryfitów, m.in. Anna (1577-1616) – wdowa po Bogusławie XIII (1544-1606) i Jadwiga Brunszwicka (1595-1650), wdowa po księciu Ulryku (1589-1622).

Powiat szczecinecki cechuje bogata różnorodność kulturowa, wynikająca z osadnictwa ludności napływowej po II wojnie światowej oraz wcześniejszego wpływu kultury pomorskiej. Lokalne tradycje, takie jak: rzemiosło, kuchnia regionalna czy obrzędy ludowe, stanowią istotny element turystyki kulturowej. Festyny wiejskie i warsztaty kulinarne oferują turystom możliwość bezpośredniego kontaktu z lokalnym dziedzictwem. Na szczególną uwagę zasługuje społeczność łemkowska i ukraińska, która pojawiła się w regionie Białego Boru po akcji „Wisła”. Stworzyli oni dużą i zwartą społeczność, która wywarła wyraźny wpływ na krajobraz kulturowy i religijny regionu. W Białym Borze działa kilka stowarzyszeń i organizacji społecznych, które podtrzymują jedność i tożsamość kulturową ludności łemkowskiej, organizując liczne wydarzenia o charakterze kulturowym i religijnym.

Szczegółowa waloryzacja potencjału turystyczno-kulturowego, przeprowadzona dla powiatu wykazała, że analizowany mikroregion w najważniejszej dla oceny

kategorii (I. Potencjalne cele turystyki kulturowej) uzyskał **182 punktów**. Zgodnie z przyjętym podziałem zaproponowanym przez Armina Mikosa von Rohrscheidta [2010, s. 447-472] oznacza to **średni potencjał turystyczno-kulturowy** (przedział punktowy 100-250). Na tle pozostałych, analizowanych również na łamach „Turystyki Kulturowej”, powiatów województwa zachodniopomorskiego [m. in. Buryan, Mikos v. Rohrscheidt 2014; Duda 2019a-b; Duda, Głąbiński, Szostak 2019; Kacprzak, Duda 2020; Kupiec, Duda 2021; Gorączko, Gorączko 2024] jest to wynik przeciętny, trudno konkurujący nawet z takimi regionami jak powiat stargardzki (199 punktów) czy choszczeński (182 punkty). Pomimo położenia powiatu na skrzyżowaniu ważnych tras komunikacyjnych kraju (DK20 i DK11), jest on marginalnie zlokalizowany w kontekście zarówno działań decyzyjnych władz wojewódzkich, jak również głównych kierunków ruchu turystycznego. Powiat szczecinecki traktowany jest jako obszar tranzytowy na trasie z Wielkopolski w kierunku Kołobrzegu i wybrzeża Morza Bałtyckiego oraz ze Szczecina w stronę Pomorza Środkowego i dalej – Gdańska. Przekłada się to także na zagospodarowanie i użytkowanie turystyczne regionu, które jednak pomimo problemu nadal się rozwija, wprowadzając nowe, interesujące i oryginalne oferty turystyczne.

Specyfika i położenie powiatu pośrodku rozległego Pojezierza Pomorskiego, sprawia, że rozwój turystyczny regionu determinowany jest przez walory naturalne, liczne jeziora oraz rozległe tereny leśne Puszczy Drawskiej. Sprzyja to rozwojowi turystyki aktywnej, a także eko- i geoturystyki. Turystyka kulturowa bazuje przede wszystkim na pozostałościach obiektów militarnych II wojny światowej, których w regionie jest najwięcej w porównaniu ze wszystkimi powiatami województwa. Atrakcyjność historyczno-kulturową podnosi również duża liczba zachowanych obiektów architektury ryglowej, w większości XVII- i XVIII-wiecznych kościołów wiejskich. Z powodu braku odpowiedniej kategorii oceny punktowej w powyższym formularzu, trudno wykazać te zasoby i odpowiednio pozycjonować region w analizie potencjału turystyczno-kulturowego.

Jednym z najbardziej niedocenianych i niewykorzystanych ciągle elementów potencjału kulturowego powiatu szczecineckiego jest jego wartość narracyjna, w oparciu o liczne lokalne opowieści, historie i legendy. Już samo położenie wśród lasów i jezior sprawia, że na bazie tego typu zasobów, można stworzyć tu oryginalne produkty turystyczne, których narracyjna interpretacja zwiększyłaby znaczenie w poznawaniu przestrzeni całego Pomorza.

IV. Powiat szczecinecki jako destynacja turystyki kulturowej

Od wielu lat postrzeganie przestrzeni turystycznej powiatu szczecineckiego determinowały jego walory przyrodnicze, położenie pośród lasów i jezior Pojezierza Drawskiego. Zasoby te jednak miały w przeszłości (i mają w pewien sposób nadal) wpływ na rozwój oryginalnego krajobrazu kulturowego tej części Pomorza Zachodniego. Istnieją zatem przesłanki do rozwoju tematycznych form turystyki kulturowej w oparciu o istniejące zasoby. Przeprowadzona analiza potencjału turystyczno-kulturowego powiatu oraz interpretacja jej wyników pozwoliły na wskazanie kilku form turystyki kulturowej – najbardziej charakteryzujących omawianą przestrzeń i wpisujących się w jej odpowiednią interpretację.

Turystyka militarna

Nieodłącznym elementem krajobrazu kulturowego ziemi szczecineckiej są pozostałości dawnych fortyfikacji, linii umocnień oraz schronów, ukrytych pośród lasów i morenowych wzgórz Pojezierza Drawskiego. Stanowią one część historycznej linii umocnień, tzw. Pozycji Pomorskiej (niem. *Pommernstellung*), znanej powszechnie pod nazwą Wału Pomorskiego. To mierzący ponad 300 km długości niemiecki system obronny, przecinający Pomorze z północy na południowy zachód wzdłuż łamanej linii od Darłowa, przez Białą Górę, Szczecinek, Wałcz, Drezdenko do okolic Gorzowa Wielkopolskiego.

O ile spora część grup warownych i umocnień została odpowiednio przygotowana i udostępniona jest do zwiedzania, o tyle zdecydowana większość pozostaje niedostępna i ukryta z dala od głównych kanałów komunikacyjnych ruchu turystycznego. Problem dostępności, stan zachowania (stopień zniszczenia) oraz brak odpowiednio wyszkolonej kadry przewodnickiej, nie pozwala na szeroki rozwój turystyki militarnej bazującej na narracji związanej z historią Wału Pomorskiego. W wielu miejscach eksploracja turystyczna miejsc przybiera formę urbexu (ang. *urban exploration*) lub indywidualnej penetracji przestrzeni, co niesie ze sobą ryzyko nieszczęśliwych wypadków lub zniszczeń oryginalnych obiektów dawnej historii.

Bardziej znane i dobrze przygotowane dla ruchu turystycznego miejsca, jak np. zespół B-Werk w Szczecinku, grupa warowna Góra Śmiadowska czy zespół umocnień w dolinie Piławy, stanowią o dużej atrakcyjności powiatu w kontekście turystyki militarnej. Miejsca te posiadają dobrze opracowaną narrację, prowadzoną przez doświadczonych interpretatorów i przewodników. Są także dobrze opracowane

informacyjnie – dla zainteresowanych przygotowane zostały tablice informacyjne, przewodniki i materiały historyczne.

Przedstawiając potencjał turystyki militarnej regionu, nie można pominąć Bornego Sulinowa, wraz z całą narracją funkcjonowania oficerskiego i garnizonowego miasta Armii Radzieckiej (wcześniej niemieckiego Gross Born). Specyficzny charakter miejsca sprawia, że miejsce to stało się wzorcowym wręcz przykładem interpretacji kulturowo-militarnej w kontekście całego miasta i jego najbliższych okolic. Do militarnej przeszłości miejsca nawiązują nie tylko lokalne wystawy, muzeum czy trasy zwiedzania, ale również narracja samych mieszkańców i władz Bornego. Całości dopełnia organizacja wydarzeń kulturowych o charakterze militarnym, np. Międzynarodowy Zlot Pojazdów Militarnych, oraz szereg grup rekonstrukcyjnych nawiązujących do niemieckiej i radzieckiej przeszłości miejsca.

Turystyka dziedzictwa

Klasyczna i jedna z najbardziej rozpowszechnionych form turystyki kulturowej, czyli turystyka dziedzictwa, rozwija się na terenie powiatu szczecineckiego wielotorowo. Z jednej strony nawiązuje do dziedzictwa historycznego Gryfitów – dynastii książęcej rządzącej Księstwem Pomorskim przez ponad 500 lat, którzy w Szczecinku mieli ważną siedzibę przygraniczną. Z drugiej natomiast uwzględnia dziedzictwo łemkowskie i ukraińskie, które pojawiło się na Pomorzu wraz z akcją „Wisła”, po II wojnie światowej (okolice Białego Boru).

Potencjał do rozwoju turystyki dziedzictwa kulturowego na obszarze powiatu szczecineckiego obserwuje się głównie na terenach pozamiejskich. Już od XVII wieku intensywnie rozwijały się w regionie założenia rezydencjonalne, po których w wielu miejscach pozostały ciekawe zespoły z częściowo zachowanymi pałacami oraz otaczającymi je terenami zielonymi. Radacz, Juchowo, Luboradza, czy doskonale znane w regionie założenie parkowo-pałacowe w Trzebiechowie to jedynie przykłady świetnie zachowanych i w ostatnich latach również systematycznie rewitalizowanych obiektów. Są one również sukcesywnie przystosowywane do obsługi ruchu turystycznego i wyposażane w odpowiednią infrastrukturę tak edukacyjną, jak i informacyjną.

Oryginalnym elementem krajobrazu kulturowego regionu są XVII- i XVIII-wieczne ryglowe kościoły i kaplice, które reprezentują charakterystyczny dla tego okresu styl pomorskiej architektury. Ich stan zachowania i cenne cechy historyczne stanowić mogą niezwykle ciekawy wkład w rozwój nowych produktów (czy chociażby

ofert) turystycznych nawiązujących do tego typu elementu dziedzictwa kulturowego Pomorza.

Duże oczekiwania na rozwój turystyki dziedzictwa w regionie stworzyło powołanie nowego szlaku kulturowego na Pomorzu, który łączy miejsca i wydarzenia związane z historią dynastii książęcej. Szlak Gryfitów obejmuje bowiem miejsca, związane z istnieniem dawnych siedzib książęcych, zamków, pałaców myśliwskich i innych obiektów bezpośrednio (lub pośrednio) związanych z dawnymi władcami Pomorza. W struktury szlaku włączony został Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinku, a organizowane przez niego wydarzenia wpisują się w narrację całego przedsięwzięcia.

Turystyka kulinarna

Tradycyjne produkty regionalne oraz liczne zasoby tradycji kulinarnych są jednym z największych skarbów regionu ziemi szczecineckiej. Podobnie jak sąsiadujący z regionem powiat drawski, większość tradycyjnych produktów związanych jest z zasobami Puszczy Drawskiej, której rozległe tereny rozpościerają się również na analizowanym obszarze.

Dominującym produktem są tu miody pochodzące z lokalnych pasiek, w większości z okolic Barwic. Tzw. Góralskie ule, czyli pasieka z Chłopowa organizuje spotkania turystyczne na terenie gospodarstwa, gdzie prowadzane są warsztaty pszczelarskie. Pasieka produkuje słynne nie tylko w okolicy miody drahimskie, które posiadają certyfikat produktu tradycyjnego Pomorza Zachodniego. Produktem regionalnym jest także razowy chleb z Koprzywna, wytwarzany według starej receptury, datowanej na 1909 rok.

Największy problem dla rozwoju turystyki kulinarnej stanowi jednak ograniczona dostępność powstających w regionie produktów. Można je nabyć głównie podczas organizowanych dużych jarmarków lub innych wydarzeń masowych. Większość z nich odbywa się jednak tylko latem, co bardzo mocno wpływa na ograniczenie promocji regionu i samych produktów. Poza nielicznymi pasiekami, gospodarstwa prowadzące regionalną produkcję są tu w mniejszości i potrzeba czasu, aby rozwinęły się w miejsca atrakcyjne turystycznie.

Bibliografia:

- Duda T., Głabiński Z., Szostak D., 2019, *Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego powiatu białogardzkiego*, „Turystyka Kulturowa”, nr 5, s. 133-152
- Duda T., 2019a, *Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego powiatu grodzkiego Szczecin*, „Turystyka Kulturowa”, nr 1, s. 142-165
- Duda T., 2019b, *Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego powiatu kamieńskiego*, „Turystyka Kulturowa”, nr 3, s. 180-201
- Duda T., 2024, *Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego powiatu grodzkiego Świnoujście*, „Turystyka Kulturowa”, nr 2, s. 131-157
- Gorączko M., Gorączko A., 2024, *Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego powiatu sławieńskiego*, „Turystyka Kulturowa”, nr 3, s. 130-160
- Kacprzak M., Duda T., 2020, *Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego powiatu choszczeńskiego*, „Turystyka Kulturowa”, nr 6, s. 247-270
- Kupiec M., Duda T., 2021, *Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego powiatu drawskiego*, „Turystyka Kulturowa”, nr 1, s. 171-203
- Mikos von Rohrscheidt A., 2010, *Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy*, (wyd. 2), wyd. KulTour.pl, Poznań